

Оксана ЧЕПЕЛИК

*провідний науковий співробітник ІПСМ НАМ України,
кандидат архітектури, ст. наук. співроб.*

СВІТОГЛЯДНІ УНІВЕРСАЛІЇ 56-го МІЖНАРОДНОГО ФЕСТИВАЛЮ КОРОТКОМЕТРАЖНИХ ФІЛЬМІВ В ОБЕРХАУЗЕНІ

Фестиваль в Оберхаузені, що проходив з 29 квітня по 4 травня 2010 р., — найстаріший фестиваль короткометражного фільму має 56-ти річну історію, не набагато молодший, ніж його гламурний травневий Канський побратим, і до цього часу є все ще найзнаменитішим в своїй категорії — завдяки своїй селекції; він — набагато більш експериментальний і, таким чином, непередбачуваний. Директор фестивалю Ларс Генрік Гасс використовує церемонію відкриття, аби повторно підтвердити репутацію Оберхаузена як рушійної сили нововведень в кінофестивальному ландшафті Німеччини. Фестиваль зумів об'єднати інші суспільні простори такі, як Druckluft, Fabrik K14, або Altenberg краще, ніж будь-коли раніше. 56-ий Міжнародний фестиваль короткометражних фільмів в Оберхаузені відкрив виставку в рамках програми Культурні столиці Європи, присвячену Руру, «Оберхаузен. Погляд іззовні», що проходила у центрі «Fabrik K14», на якій був представлений авторський цикл малюнків «Німецький щоденник. Рур». А4 формат, вже такий знайомий із щорічних виставок в Галереї Карась, робіт кульковою ручкою став чинником єдності та інтегрованості в моєму Рурському проекті. Таким чином, формат був не випадковим, в той же як роботи стали програмованим випадком. Лаконічні лінії в техніці «motion», пошук зображень переплівся з живими Рурськими вкрапліннями, які не витримують навантажень типу «успішної структурної зміни» для цілого Регіону Руру. Цього року 53 міста та общини Рурської області фіційно отримали статус Європейської культурної столиці. Ця урочиста подія відзначається концертами та новими експозиціями в музеях. В рамках тієї ж програми був представлений і проєкт Іллі Кабакова Рурський Атол в Ессені. Куратор Бауер Норберт запросив вісім митців (чи художніх пар) зробити тимчасові острівні проєкти для озера Бальденей і Рурської області. «Проєкт Іллі та Емілії Кабакових для захисту природних ресурсів» демонструє, що людське втручання в природу і метод дослідження цілком пристосовуються

до сучасних вимог підтримки екології, хоча лише іронічно. З тріском і грюком задіяні багаточисельні машини і насоси з пост-радянського регіону, та на острові Кабакова нічого не відбувається, окрім перекачування води в озері зліва направо.

Директор фестивалю Ларс Генрік Гасс назвав ці заходи успішним розширенням. Погляди на місто. Оберхаузен, рідне місто Міжнародного фестивалю короткометражних фільмів, представлене очима міжнародних гостей цього фестивалю. Представлені праці часто вироблені, як «продукт» протягом одного, або більше візитів до Оберхаузена. Я вперше відвідала Оберхаузен 2001 р. з відеофільмом «Інтродукція», що досліджував проблему насильства у фавелі Жакарезінью у Ріо-де-Жанейро. Відео базувалось на кадрах, зроблених у фавелі, поєднаних з аудіо інструкцією про необхідну поведінку у фавелі з поліцією, з жителями та в непередбачуваних ситуаціях конфліктів з наркодилерами. Фільм звертався до маніпулятивних моделей глобального світу.

Натомість роботи, представлені на виставці, це — часом особисті, навіть інтимні коментарі, що розповідають власну «міську історію», і тому це погляд на місто і його фестиваль, що пропонує як викривальні перспективи, так і іронічні сценарії.

Виставка не була побічним заходом і відкрилась не тому, що фестиваль в Оберхаузені, висячи на гачку громадського фінансування культури, пробує включитися в цикл культурних подій в умовах істерії щодо комерціалізації (врешті-решт, фестиваль існував задовго до ідеї становлення Європейського Культурного Капіталу), а оскільки кіно і мистецтво ніде не є ближчими, ніж тут. Чи ви бачили, щоб куратори фестивалю (як у випадку з Оберхаузенем) ходили по виставках і запрошували в конкурс відео роботи художників? Як доказ — відео-перформанс «Символи влади» Світлани Іванової (Німеччина) та 1-хвилинне відео «Увага» Володимира Логутова (Росія). До речі, річний бюджет фестивалю складає 25 млн. євро. Я про це знаю не з преси, а тому що змушена була представити цей фінансовий документ в Німецьке посольство як аргумент для відкриття Шагенської візи.

Не дивлячись на велику різноманітність фільмів, Оберхаузен постійно досліджує «цілісне» поняття кіно, він завжди спирається на останні теоретичні мистецькі тенденції, організуючи не тільки покази і обговорення.

Фестиваль анонсував нову співпрацю з платформою online-film.org, яка відкриває нові можливості для дистрибуції короткометражних фільмів через Інтернет.

Поза сумнівом 56-ий випуск фестивалю в Оберхаузені також не забудеться завдяки своєму зверненню до витоків кінематографу, що справило найяскравіші та довготривалі враження. Фестиваль вирішив представити десять програм, що склалися із 100-а дивовижних, фантастичних, хвилюючих фільмів раннього періоду між зміною століть і 1918 роком, який швейцарська кураторка Маріанн Левінські назвала найбільш творчим віком німого кіно. «Перед I-ю світовою війною все здавалося можливим в рухомому зображенні», сказала історик кіно, «після цього, була встановлена стандартизація», а разом з нею і поняття формату [2, с. 84]. Два куратори цієї підбірки Ерік де Кіпер та Маріанн Левінські привезли ще й надзвичайно чутливого піаніста Дональда Сосіна. Фестиваль короткометражного кіно був якраз правильним місцем для дивовижної у багатьох відношеннях ретроспективи, яка звела разом ранні короткометражні фільми під поетичним заголовком «Із глибини: Великий експеримент 1898–1918 років». Для того, щоб виявити нові речі, інколи необхідно подорожувати назад в часі, до початків. Велика ретроспектива була присвячена ранньому кінематографу, коли не було жодних експериментальних фільмів, коли сам кінематограф був експериментом. Поетична анархія цих археологічно віднайдених кадрів, старого магічного целулоїду, зачарувала фестивальну аудиторію, тих, хто, зазвичай, має справу з цифровими медіа. Жодного сліду від церемонності, або пафосу, коли фестиваль організує експедицію до Глибин. Зважаючи на асоціації, викликані цим, міфічний континент Атлантиди не є таким вже далеким: неймовірна різноманітність загублених скарбів з'являється перед нами, що складають контури (або залишки) втраченої утопії. Оберхаузен створив справжній уявний музей. Зведені разом фільми з кіноінститутів та архівів з усього світу, склали найобширнішу ретроспективу, що продемонструвала різноманітність і оригінальність цих піонерських кінопраць тривалістю до 15 хвилин. Чудово, що Оберхаузен надав можливість своїй публіці випробувати хоробрість цих ранніх років, цього безтурботного підходу до створення кіно, в такій безпосередній і дивовижно свіжій манері. Проект показу раннього кінематографу призначений не тільки для кола досвідчених експертів, а й радше для зацікавленої публіки, якій дозволяється (можливо, навіть бажано) бути наївною. «Якби ми не відвідували нові ландшафти, тільки інше бачення світу зі свіжим поглядом може бути справжньою подорожжю та джерелом молодості для нас...» [2, с. 22]. Запрошуючи глядачів назад до розважальних витоків кінематографу, 56-й Міжнародний фестиваль

короткометражного фільмів в Оберхаузені був рефлексивним та історіографічним за наміром, але безтурботним і сердечним за духом. Гамма була широкою, від фільмів-вестернів до наукових фільмів, від прекрасних розфарбованих вручну чарівних «казкових» світів до постановки до-Ейзенштейнівського флотського бунту.

Тема дебатів щодо «Ідеї індивідуальності» (Ідеї себе) — заява, що «Себе не існує», це — соціальна, естетична, політична, історична або сучасна конструкція, що встановлюється лише для специфічної мети, «індивідуальність» є винаходом ХХ ст., маркетингу, політичної пропаганди і рекламної психології — може також бути розглянута, як така, що визначає відстань, яку кіно пройшло в минулому столітті. «Ідея себе» — серія з чотирьох взаємозв'язаних події-дискусій, що розглядають таку заяву, досліджуючи різні минулі і нинішні артикуляції «себе» у візуальних мистецтвах взагалі та фільмах і відео художників, зокрема; від ранніх визначень жанру як «особистий фільм», взаємовідношення між персональним і політичним кінця 1960–1970-х, до відео і політики ідентичності в 1980-х, а також теперішній інтерес сучасної містецької практики і теорії. Оберхаузен продемонстрував, як мінімум в рудиментарній формі, що кіно, навіть в епоху Youtube, може зробити внесок у майбутнє цієї ідеї, або у відродження теми.

Вражаюча спеціальна програма була присвячена так званій «Не Хвилі», що представляла цикл незалежних фільмів, зроблених у Нью-Йорку між 1978 і 1982 роками. Нью-Йорк, з його економікою в занепаді на той час, ніколи не виглядав блідшим, або більш зруйнованим, ніж у цих відчайдушних і яскраво трешевих фільмах, знятих чи то на 8-ми міліметрову плівку, чи як раннє відео рок-музикантами і режисерами такими як Вет В., Джон Лурі, Вів'ен Дік, Джеймс Нарес, Лідія Ланч та Бетті Гордон. «Не Хвиля», символічний і котроверсійний термін, в ньому об'єднана енергія 1976–1980 рр., тих кількох неспокійних років в Нью-Йорку, перед тим як Нижній Манхеттеном цілком стирилізувався. У своєму тексті про «Не Хвилю» Джім Хоберман визначив нову парадигму, що виникла після ери Майкла Сноу та його соратників: «це — нова хвиля багатих змістом наративних фільмів, орієнтованих на перформенс» [3, с. 42]. Творчі спроби того часу були пошуком свіжого повітря молоддю, що повстала проти формалістичної монотонності. Це покоління створило свою власну колективну ідентичність самовираження, що підживлювалася духом (do-it-yourself) самостійності, який трансформувався через медіа. Кінематограф «Не Хвилі» стикався з мистецькою сценою піз-

ніх 1970-х, де домінував відео-арт, що на частіше здавався клінічним, завдяки зверх-інтелектуалізованим пост-концептуальним підходам, в той час як «Не Хвиля» використовувала «вуличну правду», корені якої заглиблювалися у документальне кіно. Для мене враження про американський експериментальний кінематограф доповнила ще й кіноретроспектива Йонаса Мекаса, що пройшла в червні в Києві в Будинку кіно і виставка «Fluxus і Мекас» в Музеї сучасного мистецтва.

Інші спеціальні програми Оберхакзену було варто також переглянути, наприклад, чутливу ретроспективу шведсько-американської режисерки експериментального кіно Гунвор Нельсон (народилася 1931 р.), або ретроспективу радикальних експериментів з рухомим зображенням американського режисера Фреда Вордена (нар. 1946).

Міжнародний та національний конкурси фестивалю складалися з 10 програм, кожен програму вибудовували тематично: політичні матриці, гендер, ландшафти, урбанізм, абсурд, природа, страхи. Фестиваль в Оберхаузені віддавна транслявав ліберальні ідеї і захоплено, навіть не вловлював, а вибудовував нові мистецькі напрямки, категорично відкидаючи спокуси сподобатися комусь, не реагуючи навіть на вимоги глядача. Тому він, звичайно, зазнає труднощів одержати визнання в невеликому місті (яке має на міжнародному рівні), де люди похилого віку знаходяться у більшості, звідки молодь виїзжає, тому що не знаходить ні можливості навчання, а ні роботи. Втім, той факт, що деякі з робіт, які були продемонстровані і отримали нагороди, не піддаються інтерпретації і що «не кожен фільм має бути зрозумілим» (як це стверджує девіз фестивалю), не розігнав публіку, а продажі квитків цього року навіть зросли.

Короткометражні фільми в Оберхаузені — це уцільнене інтелектуальне кіно. У Міжнародному конкурсі ви не побачите сюжетних ігрових короткометражок, як на фестивалі в Клермон-Феррані, тут їм місце хіба, що в конкурсі фільмів для дітей та молоді. Натомість, в Оберхаузені зібрані експериментальні картини, які піддають рефлексії історію та сучасність і їх найпроблемніші ділянки, що я б охарактеризувала як фільми-концепти (цей термін віднайшовся під час ретроспективи моїх експериментальних фільмів у Парижі 2009 р.). І, звичайно, на протязі існування фестивалю його звинувачують як і Берлінале в заполітизованості, але це не впливає, а, можливо, навіть підтримує його репутацію на міжнародному рівні.

Члени Міжнародного журі 2010 р.: Мара Маттушка (Австрія), Марія Пал'є (Іспанія), Елен Пау (Китай), Адам Паг (Великобрита-

нія), Фред Ворден (США) присуджують Гран-прі Міста Оберхаузен у 7,500 євро. Нагороду заслужено отримав фільм «Madame & Little Boy» / «Мадам і малюк» (2009), режисер Магнус Бартац (Швеція), де Мадам — це південно-корейська зірка кіно Мадам Чой, яку двічі викрадали до Північної Кореї заради зміцнення ідеологічної складової комуністичного кінематографу, а Little Boy — це кодова назва ядерної бомби, що її скинули 1945 р. на Хіросіму. Не можна сказати, що фільм вражає візуальною мовою, але в ньому є лінія особистого життя на тлі геополітичних перипетій, пов'язана з кінематографом і не тільки, є глибокий історичний зріз, є дослідження, пов'язане з ядерними змаганнями і є метафоричний підхід, поданий через кіно-образи. Гран-прі за втілення низки амбітних завдань, залучення (розкриття) сили кіно; за розкопування фантастичної і правдивої життєвої історії Чой Еун-хі (Мадам Чой) та її фатальної траєкторії через історію як Північної, так і Південної Кореї ХХ ст.; за дозовану суміш великого і малого, поетичного і політичного, жахливого і знайомого; за цілісне полотно з візерунком із специфічних моментів, потужних і повторюваних історичних патологій, простих фактів і кінематографічних одкровень.

На фестивалі присуджуються також два Головні призи, 3,500 євро кожен. Перший головний приз отримав фільм «Монолог» (2009), режисер Лаура Проувост (Великобританія), де в кадрі ми бачимо лише сірий піджак авторки (вона теж волла б, аби кадр був більшим і було видно більше), а за кадром дійсно звучить монолог про бажання, аби життєві простори були іншими. Нагорода за бравурну постановку запитань, щодо авторства і рефлексивності, інтелектуальну щедрість, що проявилася в концептуальному руйнівному гуморі й упертому абсурдизмі.

Інший Головний приз отримав фільм «Mur i wieza» / «Стіна і Башта» (Ізраїль/Нідерланди/Польща, 2009), режисер Яель Бартана, за забезпечення різних точок зору на надзвичайно обтяжливую політичну проблему і демонстрацію її екстремальної складності на критичному, ще тільки потенційному шляху примирення. У відео неочікуваний підхід експонує і сатеризує стратегії і стиль пропагандистських фільмів, залучаючи досвід, що підриває очікування і відкриває неупереджений погляд для глядача як своєрідний майстер-клас з культурології.

Премію ARTE з 2,500 євро, що присуджується європейському короткометражному фільму, отримав фільм «Прапор на горі» (2010) Джона Сміса (Великобританія). У фільмі Нікосія — місто

на Кіпрі, начеб-то, мирна атмосфера — мусульманські храми співіснують поряд з християнськими, і тільки турецький прапор як своєрідний об'єкт ленд-арту в дії, викладений ліхтариками на схилі гори, домінує над містом, демонструючи свою активність. Так переконливо просто, в одному кадрі і настільки ж точно, як математична формула, режисер малює наочну карикатуру націоналізму.

Спеціальну відзнаку Міжнародного журі отримав «Фільм про невідомого художника» (2009), режисер Лаура Гарбштієне (Литва). Фільм свіжий, справжній і такий винахідливий, як у перші дні кінематографу, що ставить запитання: чи має сьогодні хтось страждати в нашому орієнтованому на успіх суспільстві, чи в декого навіть розвивається комплекс вини, якщо він залишається неуспішним і невідомим? У своєму фільмі про невідомого художника Лаура Гарбштієне створює незабутній, трагікомічний символ аутсайдера, котрий марно намагається бути частиною вищого суспільства.

Другу спеціальну відзнаку Міжнародного журі отримала режисер Інгер Лізе Гансен (Норвегія) за простий експеримент перевернутої камери, фільм «Подорожуючі поля» (2009) надає освіжаючу перспективу суворій архітектурі та топографії півострову Кола. Рух камери створює прекрасний сплав з рухом природи, аби намалювати монументальну кінематографічну панораму.

Приз журі Міністра-президента Північної Рейн-Вестфалії у 5,000 євро присудили фільму «Безумовно незавершений» (2009), режисер Павло Браїла (Молдова) з формулюванням: «У своїй формальній реалізації, настільки ж розумній, наскільки ж щирій, не знятий фільм, про який йдеться в кінцевих титрах, в той же час є відправним пунктом для створення образу прекрасної землі вічно незакінчених робіт». Фільм «Безумовно незавершений» починається з кінця: він розказує про кінець кіно в Молдавії, коли прийшов кінець СРСР; про кінець короткої історії мандрівних відеовагонів і про феєричний кінець першого незалежного молдавського кінопроекту.

Спеціальною відзнакою журі Міністра-президента Північної Рейн-Вестфалії був нагороджений фільм «Зустріч на пляжі Стела» (2009) режисер Шаліма Прюсс (Франція). Молоді люди прогулюються набережною перед пляжем, в телефрнній кабіні лунає дзвінок, дівчина знімає слухавку і відповідає, не зізнавшись, що абонент помилився номером. Із мінімалістичної розмови стає зрозуміло, що є напруга між матір'ю і дочкою, якою прикинулася дівчина, а тому і — непередбачувана перспектива. У цьому фільмі дві незалежні одна

від одної історії про близькість і дистанцію, про бажання володіти і здатність відпустити пов'язуються в асоціативній структурі.

Міжнародний приз кінокритиків (Приз FIPRESCI) присудили також литовському «Фільму про невідомого художника» з формулюванням: «Безперечно грубувато за стилем, але багатозарово і легко фільм виражає свій пафос, дотепність, і політику».

Призом екуменічного журі нагородили вже згадуваний фільм «Mur i wieza»/ «Стіна і Башта» (Ізраїль/Нідерланди/Польща 2009), режисер Яель Бартана, у якому група євреїв відповідає на заклик відновити єврейське життя в Польщі, будуючи кібуц там, де колись було варшавське гетто. Ідея проекту, як здається, входить у резонанс з дискусією, що нещодавно виникла у Польщі щодо фантомного болю з приводу відсутності в країні цілого етносу, що проживав до війни на її теренах. І це відео журі також розцінило як провокаційну сатиру і пародію на старі пропагандистські фільми, що демонструє створення політичної скульптури проти Анти-семітизму, націоналізму і забуття. Усвідомлюючи небезпеку бути звинуваченою в усіх смертних гріхах, мушу зазначити, що в реалізації проєкт Яель Бартана сприймався досить неоднозначно, адже коли поляки з реального життя наближалися до добротних стін з колючим дротом і башти в надії зрозуміти, що відбувається, виявилось, що вся умовна конструкція не призначалася для комунікації з польським середовищем, а перелік організацій на екрані, що фінансували фільм затягнувся так на довго, що наводило на думку, що ця «кібуц-скульптура» міжнародно-визнаної ізраїльської художниці, яка завжди у своїх творах досить потужно критикує стратегії влади, досліджуючи соціальні ритуали, за допомогою яких держава формує слухняного громадянина, в даному контексті видається швидше експортною дорогою забавою.

Спеціальну відзнаку отримав фільм «Електричне світло Країни Див» (2009), режисер Сюзана Воллін (Великобританія), в якому батько-одинак намагається впоратися з бажаннями і потребами двох своїх синів-підлітків. Використовуючи витончену візуальну мову і проникливі крупні плани, фільм говорить про взаємоповагу і довіру між батьком і синами.

Приз кінематографічного журі, що надає можливість закупки нагородженої роботи Гамбурзьким Агентством короткометражних фільмів, отримало відео «Ти і я» (2009), режисер Карстен Краузе (Німеччина). Це поема кохання, ілюстрована 8-ми міліметровими домашніми фільмами, де ми бачимо жінку, яка помітно насолоджу-

ється поглядом чоловіка, що дивиться на неї через камеру. Їх подружнє блаженство неодноразово фіксується на фоні припадних ландшафтів поштових листівок, що охоплюють період в 40 років. Велике мінімалістичне кіно у форматі вузької копії.

Спеціальну відзнаку присудили відео «Політ у небі» (2010), режисер Віра Ноебауер (Великобританія), в якому тонко об'єднані жах комахи і сакральне мистецтво. Повна картина: колишне абатство як місце ідилічної тиші й усамітнення від світу. При перегляді відкриваються деякі деталі: в'язниця, відчайдушні спроби втекти. Ніхто звідси не вибирається живим...

Коли рішення журі відомі, відбіркова комісія фестивалю традиційно надає приз з наміром привернути увагу до роботи, яку вона вважає особливо релевантною. Японська анімаційна картина «Мило для рук» (2008), режисер Ояма Кей, що використовує екстраординарну техніку, аби віднайти вражаюче зображення для фізично-психологічного досвіду хлопчика-підлітка, була нагороджена призом у 500 євро.

Відомі режисери та їх свіжі роботи забезпечили тривалі спогади також і від німецького конкурсу. Так, скажімо, фільм «Hänschen Klein» Коріни Шнітт був свого роду міською мініатюрою місцевого колориту, створеною у форматі єдиного довгого кадру. 7-и хвилинний від'їзд, проводячи нас від порцелянового живопису до вуличної панорами, вчить бачити.

Приз за кращий фільм німецького конкурсу в 5,000 євро отримав фільм «Gesang der Junglinge»/ «Спів юнаків» (2009), режисери Андре Корпис, Маркус Лоффлер, який демонструє тренінг німецьких поліцейських, постріл, удар електричного розряду, крик [4], безсилля і втрату контролю. Неочікуваний і стилістично редукований фільм з сильною концепцією, яка зосереджується тільки на одному цьому документальному моменті. Фільм провакує фізичні реакції і змушує нас випробувати і усвідомити вразливість людини.

Крім того, нагороду (2,500 євро) за фільм з особливо інноваційним підходом, що включає можливість закупки нагородженої роботи, яка буде показана на Zsat, отримала відео робота «Nach Klara»/ «Після Клари» (2010), режисер Стефан Бюцмюглен. У фільмі молода людина випробує, що таке бути бажаним. Легка нарізка кадрів з життя юнака, який знаходиться в пошуку своєї сексуальної орієнтації, але не здатен ні на що більше, окрім швидкоплинної пригоди.

Спеціальні відзнаки німецького конкурсу присудили чорнобілій анімації «Тіні всередині» (2009), режисер Моана Вонштадль, що

переконає завдяки своїй послідовній концепції, ущільненій атмосфері і чудовому виконанню та епічній розповіді та відео «Америка» (2010), режисер Ельдар Григорян, що характеризується своєю ясною візуальною мовою і уважним підходом до своїх персонажів.

Перший приз конкурсу Північний Рейн-Вестфалія (NRW) в 1,000 євро надали відео роботі «Отримуючи зображення» (2010), режисер Флоріан Рігель. Фільм розвиває свою розповідь повільно, змонтований так, аби не явити нічого передбаченого, він заволодіває своєю публікою завдяки напрузі, заданій історією, що поступово відкривається, аби досягти своєї повної сили. Факт, що автор бере історію паралізованої дівчини і спосіб, як він це робить, навіть якщо він натрапив на неї випадково, — свідчить про його здатність віднайти вражаючу тему і розказати її з повагою. Вдумлива кінематографія забирає нас завдяки своїм зображенням і головній героїні, з її способом доступу до світу через портативний комп'ютер. В кінці, перспектива розширюється ще раз, аби включити зовнішній світ і дарує нам мить полегшення.

Другий приз конкурсу NRW у 500 євро отримало відео «Легенди» (2009), режисер Анжелік Дюбуа, за вражаючий портрет індустріального міста в момент трансформації. Легенди промисловості визначаються сьогодні згідно з різними значеннями. Режисерка сміливо іде на ризик, використовуючи стиль кіно-вестерну як обгортку для міста, і досягає успіху. Вона використовує діалоги з різних фільмів, поки місто забезпечує тло, а місцеві актори розігрують сцени. Навіть якщо ця концепція не завжди відмінно реалізується, фільм працює на багатьох рівнях, і не тільки завдяки своєму вражаючому і незвичайному зображенню міста Леверкузен.

Спеціальну відзнаку отримав фільм «Везучи Елоді» (2009), режисер Ларс Хенінг, в якому є бажання, ілюзія та проекція. Кіно якраз об'єднує усе це у фільмі, що шукає правильний лейтмотив і знаходить його. Надзвичайна атмосфера зображення розказує історію зустрічі стриманого водія таксі і його пасажирки, красивої французької актриси. Це — не сучасна казка, а добре обкатаний на короткій відстані фільм-подорож, який достемено щось пропонує, і це — очевидно — повороти.

Приз дитячого журі в 1,000 євро, членам якого 9–10 років, у Міжнародному конкурсі фільмів для дітей та молоді, що спонсорує газета «Новий Рур», присудили відео «Ми — хлопчики» (2009), режисер Томас Каан (Нідерланди), тому, що у ньому йдеться про реальну дружбу і взаємодопомогу. Хлопчики експериментують

багато і бавляться разом, аж доки вони не добираються до цілої купи неприємностей... Спеціальна відзнака діти віддали анімації «Маленький хлопчик і звір» (2009), режисери Уве Гайдшоттер, Йоханнес Вайланд (Німеччина).

Приз юнацького журі віком 16–17 років у Міжнародному конкурсі фільмів для дітей та молоді у 1,000 євро, підтриманий Фондом Сера Пітера Устінова, отримав фільм «Лузазул» (2010), режисер Озіріс Лучіано (Мексика), який своєю інтимною атмосферою залишає деякий простір для уяви і демострує, що зрушення і зміни є частиною життя і не обов'язково негативною.

Спеціальну відзнаку отримала відео праця «Ені» (2009), режисер Інго Монітор (Німеччина), що реалізує дуже зворушливу історію і працює з кольором так, що можна розпізнати зміни в ситуаціях за кольорами. Юнацьке журі не погодилося з положенням про тільки одну спеціальну відзнаку, тому цього року присудило і другу роботі «bro»/ «бра» (2009), режисер Кріс Дандон (Великобританія), за уважне вивчення родини з двома підлітками, один з яких розумово відсталий. Кріс Дандон зумів проникливо поглянути на проблеми всіх героїв: проблеми матері-одиначки двох синів, а також проблеми здорового сина, який несе відповідальність та має турбуватися про свого брата.

Починаючи з 1999 р. в Оберхаузені можна насолодитися музичними відео роботами, що змагаються за нагороди фестивалю. Найекстраординарніші візуальні аномалії зазвичай мають найбільші шанси здобути Премію MuVi. Відеожанр популярної музики віднедавна помітно зменшується не тільки завдяки поступовому зникненню музичного телебачення, але й тому, що знайшов нові платформи в Інтернеті (майже всі кліпи є на YouTube), та він все ще потребує доказів своєї власної релевантності як мистецька форма. Виходячи з цієї необхідності, кліп робить внесок, використовуючи цитати й іронію, а також найшвидше демонструє, як сучасність ніколи не припиняє старіти. Чого сьогодні може досягти відеожанр, більш ніж проілюструвати музику? Стати на свої власні ноги як незалежна мистецька форма? Бути авангардним? Провокувати? Ось — деякі з тих питань, що піднімаються з кожною нагородою MuVi із щорічними відповідями режисерами у безліч способів.

Однак ці роботи є бажаним розширенням поняття кіно, очевидним для Оберхаузена, який, попри всі його радикальні нововведення, залишається відданим темному екраному простору. Оберхаузен створює гіпердійсність, де старий і новий, ігровий і документальний кінопростір та суспільний простір об'єднуються у травні на один тиждень.

1. *Kuypers E. de, Lewinsky M.* From the Deep // 56th International Short Film Festival Oberhausen 29.4–4.5.2010: Festival catalogue, Oberhausen, 2010. — P. 83–85.

2. *Proust M.* A la recherche du temps perdu: La Prisoniere, 1923, Chap. II.

3. *Hoberman J.* «No Wavelength: The Para-Punk Underground» in The Village Voice, May 21, 1979. — P. 42, online at: [www.luxonline.org.uk/articles/no_wavelength\(1\).html](http://www.luxonline.org.uk/articles/no_wavelength(1).html) (March 2010).

4. Назва фільму є референцією до твору К. Штокхаузена «Gesang der Junglinge» (1955–1956), що був визнаний одним із пробних каменів в історії електронної музики. [WWW документ]. — Доступний з: http://en.wikipedia.org/wiki/Gesang_der_J%C3%Bcnglinge.

Анотація. Допис розглядає світоглядні універсалії Міжнародного фестивалю короткометражних фільмів в Оберхаузені, що не моніторить сучасні тенденції в кінематографі, а створює їх.

Ключові слова: Експериментальний інноваційний кінематограф, викривальні перспективи, інтелектуальне кіно, фільм-концепт, геополітичні перипетії, історичні патології, критика владних стратегій, соціальні ритуали, моменти трансформацій, гіпердійсність, кінопростір, суспільний простір.

Аннотация. Статья рассматривает мировоззренческие универсалии Международного фестиваля короткометражных фильмов в Оберхаузене, который не мониторит современные тенденции в кинематографе, а создает их.

Ключевые слова: Экспериментальный инновационный кинематограф, обличительные перспективы, интеллектуальное кино, фильм-концепт, геополитические перипетии, исторические патологии, критика властных стратегий, социальные ритуалы, моменты трансформаций, гипердействительность, кинопространство, общественное пространство.

Summary. A note examines worldview universals of the International Short Film Festival in Oberhausen, that doesn't notmonotors contemporary cinema tendencies, but creates them.

Keywords: Experimental innovative cinema, revealing prospects, intellectual cinema, film-concept, geopolitical peripeteias, historical pathologies, critics of power strategies, social rituals, transformations' moments, hyperreality, cinemaspaces, public space.